

Samenvatting

De Rekenkamer West-Brabant (hierna: rekenkamer) is door de gemeente Roosendaal ingesteld om onderzoek te doen naar doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur.

In 2019 heeft de rekenkamer een onderzoek uitgevoerd naar toezicht en handhaving binnen de gemeente Roosendaal. Middels dit raadsvoorstel wordt het onderzoeksrapport aan u als gemeenteraad van Roosendaal aangeboden en wordt u het volgende voorgesteld:

1. Het onderzoeksrapport van de Rekenkamer West-Brabant getiteld 'Toezicht en handhaving gemeente Roosendaal' te onderschrijven en in te stemmen met de in het rapport opgenomen conclusies en aanbevelingen;
2. Het college op te dragen de aanbevelingen op te pakken om zo de doelmatigheid en doeltreffendheid van toezicht en handhaving in brede zin te verbeteren.

Inleiding

De rekenkamer wil met dit onderzoek de gemeenteraad inzicht bieden in het toezicht- en handhavingsbeleid van de gemeente Roosendaal, de uitvoering hiervan in de praktijk en de wijze waarop de raad hierop stuurt. De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt: *'Wat is het toezicht- en handhavingsbeleid van de gemeente Roosendaal, hoe wordt dit uitgevoerd en hoe vindt sturing door de gemeenteraad plaats?'*

Dit onderzoek richt zich op twee domeinen van gemeentelijke toezicht en handhaving, te weten het fysieke domein en het openbare orde en veiligheidsdomein. Het fysieke domein betreft met name het toezicht op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (namelijk: bouwen en wonen, ruimtelijke ordening en milieu). Binnen het domein openbare orde en veiligheid valt onder meer het toezicht op en de handhaving van de Opiumwet, de Drank- en Horecawet en de Algemene Plaatselijke Verordening.

In het onderzoek zijn vier onderzoeksthema's te onderscheiden, te weten: Beleid, Uitvoering en organisatie, Sturing door de raad en Omgevingswet. Bij de beantwoording van de centrale onderzoeksvraag en de bijbehorende deelvragen zijn de bevindingen getoetst aan een normenkader. Dit kader is opgenomen in het onderzoeksrapport (pagina 12).

De geformuleerde normen zijn voor een belangrijk gedeelte ontleend aan de zgn. 'Big-8'. De Big-8 is leidend voor de kwaliteitscriteria voor professionele handhavingsorganisaties die in het Besluit omgevingsrecht en de Ministeriële regeling omgevingsrecht opgenomen staan. Uitgangspunt hierbij is dat door het consequent uitvoeren van een aantal samenhangende processtappen een adequaat niveau van toezicht en handhaving wordt bereikt. De processtappen in de Big-8 worden eveneens nader toegelicht in het onderzoeksrapport (pagina 13).

De gemeenteraad heeft verschillende aandachtspunten meegegeven welke aansluiten op de deelvragen uit het onderzoek. Daarnaast heeft de raad een tweetal extra aandachtspunten geformuleerd, namelijk communicatie met burgers en signaleringsstructuur (waaronder de ervaringen met de BuitenBeter-app). De conclusies ten aanzien van deze aandachtspunten zijn te vinden onder het onderzoeksthema uitvoering en organisatie.

Om de hoofdvraag en de deelvragen te beantwoorden zijn de volgende onderzoeksactiviteiten uitgevoerd: documentstudie, dossierstudie, interviews en digitale enquête onder raadsleden.

Aanbevelingen

De conclusies en bevindingen van het onderzoek hebben aanleiding gegeven tot het doen van de volgende aanbevelingen:

TEN AANZIEN VAN BELEID

1. Neem als college in het volgende integrale VTH-beleidsplan SMART geformuleerde en op de lokale situatie gerichte hoofd- en subdoelstellingen op voor het fysieke domein.

Toelichting: gebleken is dat de doelstellingen met betrekking tot de fysieke leefomgeving in het huidige beleidsplan vrij algemeen en generiek geformuleerd zijn. De doelstellingen kunnen scherper worden geformuleerd. De opgave is om de doelen te operationaliseren, zodat ze meetbaar worden en in een cyclische benadering naar verbetering kan worden gestreefd. De doelstellingen dienen inzicht te geven in wat de gemeente concreet wil bereiken met de in te zetten middelen op het gebied van toezicht en handhaving. De subdoelen zouden moeten aansluiten bij de hogere gestelde prioriteiten. Voorbeelden van dergelijke doelstellingen zijn:

- 85% van de controleerde bouwwerken bij het eerste controlebezoek voldoet aan de gestelde eisen ten aanzien van de hoogst geprioriteerde thema's, zoals brandveiligheid. Bij het tweede controlebezoek dient dit percentage 95% te bedragen.
- In 2022 is het alcoholgebruik onder 14/15 jarigen met minstens 15% gedaald.

2. Monitor als college de effectiviteit en efficiëntie van het toezicht- en handhavingsbeleid op basis waarvan het beleid kan worden geëvalueerd. Geef in de jaarverslagen inzage in de mate van doelbereiking.

Toelichting: deze aanbeveling sluit aan bij aanbeveling 1. Bij meetbare doelen hoort een systematiek van monitoring en evaluatie. Door aan de hand van prestatie-indicatoren daadwerkelijk te monitoren in hoeverre deze doelstellingen worden behaald, kan bepaald worden of het beleid leidt tot de gewenste maatschappelijke effecten. Het is van belang de prestaties op het gebied van toezicht en handhaving niet alleen te meten in termen van output (zoals het aantal uitgevoerde controles, het aantal opgelegde boetes en het aantal klachten), maar ook na te gaan waartoe die prestaties leiden in termen van de gestelde doelen, oftewel de outcome van beleid. De outcome van beleid kan inzichtelijk worden gemaakt in termen van een verbetering van het naleefgedrag of het voorkomen van maatschappelijke risico's. Overigens is niet elk maatschappelijk effect te kwantificeren of in een getal uit te drukken. Door (meetbare) indicatoren vast te stellen en deze te monitoren kan inzicht worden verkregen in de effectiviteit en efficiëntie van het beleid. Hierdoor wordt de gemeente in staat gesteld om te beoordelen in hoeverre de doelstellingen zijn gerealiseerd en of het beleid eventueel aanpassing behoeft en doelstellingen moeten worden bijgesteld. Op deze wijze kan het beleid worden geëvalueerd en ontstaat een sluitende Big 8-cyclus. Aanbevelingen 1 en 2 zorgen er samen voor dat de Big 8-cyclus versterkt wordt en dat meer inzicht wordt verkregen in de effectiviteit en efficiency van het beleid.

3. Stel als college afzonderlijk gedoogbeleid op.

Toelichting: het huidige beleid biedt geen inzicht onder welke omstandigheden gedogen toelaatbaar is. Hiertoe dienen concrete richtsnoeren opgesteld te worden. Regel hierbij bijvoorbeeld welke situaties zich lenen voor gedogen (zoals een overgangs- of overmachtssituatie of wanneer het doel van de regelgeving niet met handhaven wordt bereikt), onder welke voorwaarden wordt gedoogd en hoe de procedure is ingericht voor het aanvragen en verlenen van een gedoogbeschikking.

TEN AANZIEN VAN DE UITVOERING

4. Neem als college het team VTH actiever mee in de voorbereidingen op de komst van de Omgevingswet.

Toelichting: medewerkers van het team VTH blijken maar beperkt op de hoogte te zijn van de (laatste) ontwikkelingen rondom de voorbereidingen van de gemeente op de komst van de Omgevingswet. Het onderwerp leeft weinig binnen het team VTH, wat bijvoorbeeld blijkt uit de beperkte animo voor trainingen en cursussen over de Omgevingswet. Aan de ene kant zou de projectgroep Omgevingswet het team VTH actiever kunnen betrekken bij de ontwikkelingen rondom de Omgevingswet. Bijvoorbeeld door proactief te communiceren waar de projectgroep op het moment mee bezig is en hierbij met name aandacht te besteden aan de consequenties voor (de praktijk van) toezicht en handhaving. Tegelijkertijd zouden medewerkers van het team VTH ook duidelijker kunnen aangeven aan welke informatie of welk type cursussen/trainingen behoefte is, zodat de projectgroep Omgevingswet hier beter op kan inspelen.

Financiën

Er zijn aan het voorliggende rapport geen directe financiële risico's of consequenties verbonden.

Communicatie

De rekenkamer heeft het college uitgenodigd een reactie te geven op het rapport en de daarin opgenomen conclusies en aanbevelingen. De reactie van het college is integraal opgenomen in het rapport.

Op woensdag 15 januari a.s. zal de rekenkamer aan de gemeenteraad een toelichting geven op het onderzoeksrapport 'Toezicht en Handhaving gemeente Roosendaal'.